

Landskap: Blekinge. Upptecknat av: Elin Jansson.
 Härad: Bräkne län. Adress: Jernavik, Kullavik.
 Socken: Oljekult. Berättat av: Cecilia Oleson.
 Uppteckningsår: 1934. Född år 1856 i Oljekult.

Uppteckningen rör

Stergasuunan --- sid. 1.	Väderleksboken --- sid. 19-30.
Tomten --- " 2-4.	Veckoräkningen o. genealogi- boken --- " 21.
Maran --- " 5-6.	Staffans skede --- " 22.
Förbud --- " 7.	Värmdagstid --- " 23-24.
Trolldoms --- " 8-9.	Bengt. Kvall --- " 25.
Eastabergstuning --- " 10.	Skoddesede --- " 26-27.
Kyfte --- " 11-14.	
Låka-böcker --- " 15.	
Vildlappskrift --- " 16-17.	
Blvabliet --- " 18.	
	27 sidor.

4512

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Skogsmoran.

Sven, min gubbe, var nere i lägen här
och blev förvillad av Skosmoran. Han skulle inte ha
utan fick vända ryggen först.

Tomben.

2

De som hade bonte skulle få hus.
De hade för sig, att en bonde låg uppe hade
bonte. Och de hade för sig, att de höjde, när han
drog dit sina säsaräcken till bouden. På julaf-
ten matade de den här bonten. Om kvällen
märkte allt vara på sin plats, där de hade bonte.
Jag talade vid pigan där, och hon berättade om
det. Inte fick de ha till slut på någonting, utan
det skulle alltid lämnas litet. Men de fick mer
och mer. De hade vedstaplar, där de inte fordes
ha ett trä.

Sen sålde de till svägerskan och län-
ns man, och de brödde sig inte om bonten, utan
ändrade om och tog den gamla möbelen. Men bonten
flyttade därifrån, och den fick de skur med eldning

Den gamle gubben blev konstig, och någon fick
armen avbiten i hörkan. - De som hade
borte de skulle ha tur med allting de. Något är
det nog med det där gamla.

Han som hade borten hette Håkan Pers-
son.

En dotter till Ola, som köpte sen, han sål
borten. Han kom till hemmet och frågade om han
inte skulle hjälpa honom och fodra. 'Nej, men', sa hon,
'jag redar mig nog ändå'. Sen såg hon inte till honom
mer, för han flyttade till ett annat ställe.

Jag vet det var en gammal finne,
som frågade far, om han skulle skapa honom
en tante. Finnen var stor och lång och satte upp
skänkben på soffan där far låg sjukt. Men far sva-
rade, att han var nöjd som han hade det. Han
ville inte ha någon tante.

5
Blekinge
Bräkne lnd.

Öjshult
april 3 1934

4512

Mrs. H. J. Jansson
Bar. Cecilia Olsson
Född 1856 i Öjshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Märan.

Håkan Håkansson brukte säga, att
han blev riden av märan. Då skulle man bara ropa
honorn vid namn, så blev han befriad.

6
4512LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

~ Bl.
OljehaltUppst. Elin Jepsdottir, 1934.
Ber. Cecilia Olsson

Om man rider hästarna, så skall man
bara skjuta skator och länka i spiltorna. Hästarna
kan vara så genomsvetta på morgnarna, som om
man hade varit ute och ridit dem förskräckligt.

Förelbud.

Om det knäpptes i väggarna eller
knäckades, så bändades det lito.

Trolldom.

Här borta på backen var ett fruntimmer,
som fick ett barn så ovanligt lätt. Se hon hade satt
värken på en annan. Sven Hansson fick den i stället.
Han blev både andrungen och annan. Men han hörde
att det var Lena på backen - så kallades hon - som
satt på honom det. Han hade hört, att man skulle
lä av sig byxorna och lägga av byrågorden och låta
genen sitta i kribben, så fick den som satt på en
värken, den igen. Men han tog bort genen, där han
slapp värken.

Faster min skulle köra av korna en mor-
gon. Hon gick förs och tog ner slätten. Men där ha-
de de lagt ut för henne, de kallar, och hon skyp-
te där, och de fick bära hem henne. Sen var hon
långt sjuk, men kom sig. Hade ni åken gått först så
hade väl de skypat. Det hade så mycket fört sig
sig förs.

Gastakryslning.

När de blev gastakryslade, fick de så'n värk i varenda ben, så de inte kunde röra sig. Det var som om de gått i vägen för någonting, något djur eller andas. Här var en pojke, Håkan Löving, som gick här upp på vägen. Och han sa, att det var som om en löpase kom till honom och la till honom. Han hade väl inte lust velat gå till sidan utan gick väl i vägen för den. Det var en gäst det.

Lykte.

Jag hade en pojke, som var som om
han varit spetsälst. Det var eldning, de kallade. Likt
innan pojken föddes, hade jag skävt och skett fläck.
Enbarn var förtalen och stekte fram kniven, och då
skänktes det i ansiktet på mig. Sen liggde jag
av sju kvinno, som fått fläsk först, all möj-
ligt fett och smorde pojken med på mig och nä,
och han blev bra. Förel hade ingenting hjälpt.

En dotter till mig hade precis som
ett blåbär vid munnen, när hon föddes, men det
gjorde jag vid. Jag tog mig blåbär, och sen kysste
jag sönder dem på prim i ny och nå, d. v. s.
när det blev ombytte. Jag tog tre bär tillika och
kysste sönder och skift på. Det hjälpte. Först
hade jag försökt med alla sorters bär, men det
hade inte hjälpt, för se det var blåbär det skulle
vara. När jag gick med lösen hade jag en gång
torkat blåbär. Jag hade dem på en bänk, och stod
och plockade bland dem. Då tog Sven mig på
huvudet och bockade ner det bland blåbäsen.
Jag blev riktigt arg på honom, fastän det bara
var skoj av honom.

En syster till mig hade ett lyft. Mor hade blivit rädd för en kark, som var till väst och sprang på ryggar på händer och fötter och assen i vädret. Mor blev rädd, att han skulle kramla oss. Barnet blev, som om hon haft fallandesjukan. Hon konstade med händer och fötter. Men mor fick blod från den där karken sen. De band om en finger på honom och slog hål på den och lät blodet rinna genom nora bågsling på tre sockerbitar, som hon sen gav honom; och hon blev bra.

När jag var liten kunde jag inte andas
genom näsan. Det var så att jag en gång då han
var full, hade fått mor om näsan. Han var så
lidsig. Men de passade bara på, när far hade
tråkigt sig och tog av det vattent, som han hade
använt, och tråkade mig med ett par tre gånger.

Låka-bölder.

En pojke hade jag, som hade bölder.
Han hade en vid sin sida som halsen, och de var så
stora att de hängde ner mot axlarna. Då tog jag äm-
den på låkan* och luggade och så på, och de brast
och blev bra.

* Låkan = blindtarmen.

Villaparkst.

Jag hade fått ont i en finger, och det sa'
de var villaparkst. Jag ville, de skulle kört efter
en leving, som skulle skötet över den. Men de sa'
att det skulle nog gå undan ändå, och det gjorde
det också, men jag fick gå med det länge.

Det var en karing här uppe, som skrek
över dem som hade vilbaggaskeett. Han la' krut
på en ballrik och tände på, och så pollade lion
vägar, som en inte kunde lösa.

Älvablast.

Älvablast är så, att det slår ut kulor på
kulor överallt på kroppen, och de kallar så dant.
Jag har själv haft det, och en av minna pojkar har
haft det. Då skulle jag ta mig nallepipor, som
väst genom en gärdsgård och låta honom blåsa
genom. Man kunde också kullat honom naken i
ett svinaläger, där ett svin ligget, så att de bli
varmt. Det skulle också va bra.

Väderlekes tecken.

Min farmor brukade säga: "Om det inte är
en molnfläck på himlen Högja söndag^{*)} länges skund
än mer en karl stiger på en last, så skall det belg-
da ett gult år. Men om det är klart väder hela dagen,
så blir det ett svart år."

*) Högja söndag = hel. bef. sönd.

Om åskan körd för valvårsmässan*, så
blev det inte gjort år.

* Valvårsmässan = Valborgsmässan.

Stenunge
Bäckström
Öjshult
1934

Ant. W. Jönsson
Ber. av Cecilia Olsson
Juli 1856

Veckerräkningen och genvärdet.

De räknade veckorna för jul, och de skulle betyda mot veckorna på våren. De såg efter, när det var rimfrost och skogshång, och det skrev de opp. Sen kunde de efter det se på våren, hur långt väderst skulle bli då. Vi har en allmänna från det året, då vi gifte oss, och där har Srens far skrivit opp. Det var år 1874, och där står "13:e vecke" vid den 6 okt. och på "12:e, 11:e, 10:e vecke" och så ända fram. Den 19 och 30 nov. står där "skogshång", den 2, 26 och 29 nov. "rimfrost", och på "skogshång" igen den 30 nov. Veckeboken för jul skulle motsvara veckorna på våren, och de började den 6 april.

Blotunge
Bentue kl
Ågshult
juni 1934

4512

And. v. Ågshult
Ber as Cecilia Ågshult
Född 1856 i Ågshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

Staffans skede.

Ruda' jul red de Staffans skerje för i
världen. Jag kunde väl vara en 6-7 å, när de
red. Jag minns, att det kom en karl och red fram
och tillbaka på gården en halvtimmars tid. Sen
skulle de in och supa.

4512

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Bäckinge
Bränsen hd
Öljshult
mms. 2/1934

mms. P. J. J. J.
Ber. m. Cecilia Olsen
född år 1856 i Öljshult

Vårfruafton.

Den som kan bli först färdig till att
lägga sig vårfruafton ska få en sin gröda först
det året. De skulle lägga sig vid dagsljus den dagen.

4512

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

Plektinge
Brätor ml
Öjshult
april 1934

Uppd. Peter Jansson
Ber. av Cecilia Olsson
Född 1856 i Öjshult

Vårsmåsten skulle de springa barfota
baklänges runt byggnaden, så skulle de inte bli
besvärade och inte stå långa. Våra pojkar brukade
göra det, men de sprang inte baklänges.

Bktinge
Bäckerh
Öljehult
4/12 1934

4512

Uppf. Peter Jönsson
Mor. av Cecilia Olsson
född 1856 Öljehult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Bengt - hualle.

Här brukade gå summerbo-hualle. De
gick här ned sina jäsar för och bak. De hade alls
möjligt att sälja värskedar, skyllar och tgg.
Bengt-hualle var mycket till värd. En söndag ha-
de han rakat sig och då ville han ha en rakskya
av mig. Men jag blev så rädd, så jag klängde mig
över källardörren och torde inte gå in, så länge
han var där.

Blekinge
 Bräcke hd
 Öjshult
 1934

18.05 Ein Jönsson
 4512
 Per av Lärke Ölsson
 född 1856 i Öjshult

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

26

Skördeseder.

Vi brukte göra puts mot drängarna,
 när de tog av säd. Vi lät så mycket som till ett
 band stå jordfast. Sen delade vi på det och lät
 så mycket som till en uck låseuullen. När sen
 drängarna kom och skulle binda, så var banden
 jordfasta och de fick inte dra dem. Det var ju
 bara skoj förstås.

4512

Älskuret, Bl.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Här på gården brukade vi inte låta något stå kvar på åkern, när vi bägrade in säden. Men på mina skallen gjorde de det. De hade för sig, att de skulle få bättre hus, om de inte tog av allt. De kallade dem för fontar, de där som gick omkring och drog ifrån dem, om de inte länade till.